

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Suport Tècnic i Inventari
Biblioteca del Patrimoni Cultural

3276

Pla de Palol

Burch Rius, Josep

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

JACIMENT: PLA DE PALOL
MUNICIPI: PLATJA D'ARO
COMARCA: BAIX EMPORDÀ
ANY: 1998-1999-2000
DIRECTOR: JOSEP BURCH

MEMÒRIA DE CONSOLIDACIÓ

INDEX

1. Fitxa tècnica del jaciment
2. Introducció geogràfica
3. Descripció de la vil·la romana de Pla de Palol
4. Motivacions i objectius de la consolidació
5. Descripció dels treballs
6. Bibliografia
7. Mapes de situació
8. Planimetria del jaciment
9. Fotografies

1. Fitxa tècnica del jaciment

Jaciment: Pla de Palol

Municipi: Platja d'Aro

Comarca: Baix Empordà

Campanya: 1998-1999

Director: Josep Burch

Coordenades:

X: 506.210

Y: 4.630.350

Z: 19

2. Introducció geogràfica

Costa imaginar-se com devia ser, uns dos mil anys enrera, aquest sector de la Costa Brava. Els blocs d'apartaments, les cases, els hotels, les carreteres i els carrers ens aboquen a un imaginari paisatgístic molt allunyat del que devia existir realment en el passat. Tanmateix, les restes fragmentades i transformades d'aquella època (les platges, les rieres, les Gavarres) i els records d'un temps no tant llunyà, captat en un bon grapat d'imatges fotogràfiques, ens transporten a un paisatge que distant en el temps és ben fàcil de copçar.

Malmesos pel temps i per l'home, els vestigis arquitectònics de la gran vil·la romana de Pla de Palol es troben actualment encaixonats per construccions modernes que s'alcen desafiants entre la costa accidentada i les Gavarres. Tanmateix, no són aquestes construccions el seu referent geogràfic sinó la seva proximitat al mar. A llevant, la vil·la s'hi obria a través de la platja de ca n'Artigues o dels escalencs separada de la platja gran, al sud, per la punta d'en Ramis i de la cala sa Cova, al nord, per un rocallós entrant en el mar que rep el nom d'es Xuclador, (Barreda 1996, 64)

És, precisament, en aquesta platja de ca n'Artigues, on els actuals estiuejants planten les seves ombrel·les multicolors, que els escalencs plantaven les seves tendes per a fer-hi vida durant els mesos d'estiu (Barreda 1996, 68-69). Aquest llarg sojorn, que es perllongava fins entrat el mes de setembre, era possible gràcies a la presència d'aigua que els proporcionava la riera de Treumal al sud, del port natural de sa Cova o Cau dels Nens al nord i de la pesca, ja que el lloc "era un indret on el peix era abundant: llagostes, sards, orades, pagells, llobarros, rogers, cabres..." (Barreda 1996, 68)

Aquestes condicions naturals devien ser molt semblants a les que van trobar els romans que visqueren a Palol uns segles abans: aigua (la riera de Treumal i el petit rieró que desguassa per darrera l'Hotel Xaloc), port (la cala de sa Cova) i pesca, molt ben testimoniada per les restes trobades en les excavacions de la vil·la romana. Tot i salvant les distàncies i les diferències, el retrat que d'aquests escalencs en fa Josep Pla (Pla, Català Roca, 1978) ens acosta a un

paisatge i un temps definitivament perduts, "Els vaig conèixer a tots a les cales, a l'ombra fresca de llurs tendes, davant del fogó de foc de llenya de pi, on es guisava una perfumada olla de peix. Ells van ser els meus professors de solitud i els qui m'ensenyaren a comprendre que en aquesta vida, on tots els dies són iguals, tant li fa que bufi el garbí com el gregal, el xaloc com la tramuntana".

I en aquest cas, la platja de ca n'Artigues (o cala Rovira) està "perfectament protegida de la tramuntana, del mestral la defensa la Senya dels Moros i del migjorn la Punta d'en Ramis. Així doncs, només queda exposada als vents de llevant i xaloc, que tan sols acostumen a ser violents a l'hivern" (Colomer, Costa, Tremoleda 1989, 104). Per tant, a més de proporcionar els recursos imprescindibles per a la vida humana (el menjar, l'aigua...) el lloc permetia una bona comunicació a través del mar amb altres vil·les i ports que s'emplaçaven al llarg del litoral, com les vil·les romanes dels Ametllers de Tossa o la del Collet de Sant Antoni i l'assentament de Llafranc. Més difícil devia ser la comunicació amb l'interior. Si bé és cert que el Ridaura i la Vall d'Aro trenquen les Gavarres i permeten la connexió entre aquesta zona i la depressió de la Selva també ho és que Pla de Palol quedà lleugerament separat del nucli principal d'aquest eix.

Tancant aquest bell paratge per la banda de ponent s'alcen les Gavarres que en aquest lloc assoleixen molt poca elevació (uns 324 metres a Vallvanera) i que davallen, entre la badia de Palamós i la Platja Gran, suau i harmònicament fins endinsar-se en el mar, "Però les Gavarres perden aquí la rudesia, l'aspecte fosc i sever, i baixen cap a la mar per planells. Aquí, res d'alts espadats rígids, però sí una espècie de joc entre els roquissars i el mar, que fa alternar els esperons de granit rosa i exquisides platgetes, algun cop minúscules (Treumal, Sant Jordi, sa Cova). Hom troba aquest paisatge entre la llarga Platja d'Aro exposada a l'est i Sant Feliu. A la grandària de costes de Begur, la succeeixen la gràcia i l'encís, l'elegància i la mesura" (Barbaza 1988, 41). Coberts d'alzines i un sotabosc de bruc, imprescindible per a la combustió dels forns ceràmics, els boscos de les Gavarres contrastaven amb el bosc de ribera que vorejava les rieres com la de Treumal. El pi, present i definidor de les vistes actuals, no

formava part del paisatge quotidià del passat ja que va ser introduït en temps relativament recents.(Barreda 1996, 52)

No obstant, l'entorn antic de Palol no era, pel que fa les terres immediates de l'interior, ni selvàtic ni extremadament boscós. L'expansió dels camps de conreu, amb una presència destacable de la vinya que s'apropiava dels terrenys que abans pertanyien al bosc, humanitzava el paisatge i l'endolcia. Aquesta postal contrastava enormement amb la de les terres situades més al sud. Els llargs sorrals, la desembocadura del Ridaura i els estanyols i zones humides que donaven pas a una vida, animal i vegetal, pròpia d'aquest tipus d'indret i que, pels antics, simbolitzaven la terra primigeni o el misteri de la vida.

3. Descripció de la vil·la romana de Pla de Palol

L'entitat i bon estat de conservació de les estructures documentades permeten subdividir la zona excavada en 24 àmbits, pertanyent la majoria a una gran fase de gran vitalitat constructiva datada a la segona meitat del segle IV dC. Tanmateix, la història d'aquest sector del jaciment es pot allargar en dues fases separades per un moment intermig en què sembla que resta a la perifèria de l'explotació.

La primera fase, que molt probablement seria la fundacional, la tenim documentada a la banda oest i central, als àmbits 9, 11, 13, 15, 16 i 17. Està conformada per una sèrie de murs de pedres de mida diversa lligades amb un morter de calç, a voltes molt sorrenc a voltes molt compacte, que s'orienten seguint els punts cardinals i que delimiten dues cambres (àmbits 9 i 11), una d'elles pavimentada amb *opus signinum*. A la banda més meridional, on ha aparegut un altre paviment d'*opus signinum* deslligat de tota l'estructura, tenim tan sols diversos nivells d'amortització assentats directament sobre l'argila natural. La disposició dels vestigis ens deixa veure clarament com el sector oest (àmbits 9, 11 i, potser 13) es trobaria edificat, mentre que a llevant s'estendria una àrea oberta, segurament un pati, ja que no s'hi troba cap traça d'estructures.

Des del punt de vista cronològic tan sols tenim dades pel que fa al final d'aquesta fase, quan tots aquests espais, que han aparegut molt malmesos, s'inutilitzen. Podem situar aquest moment molt a finals del segle I dC. o les primeries del segle II. Pel que fa a la data de fundació, caldrà esperar la seva documentació en d'altres sectors encara per excavar, tot i que val a dir que la presència de materials residuals en estrats de datació més moderns permeten apuntar clarament vers el segle I aC.

Cal esmentar també les dues cambres sud-oest (àmbits 22 i 24) que han proporcionat nivells del segle I dC, però que més que habitacions semblen espais de treball o bé, fins i tot, àrees obertes. Això es fa espaiament patent a l'àmbit 24, de grans dimensions i on han aparegut diversos abocadors amb una gran quantitat de fragments d'àmfora tarraconesa Dressel 2/4.

Durant els segles II i III l'indret sembla restar a la perifèria de la vil·la. D'aquest moment s'han identificat només diverses fosses excavades al subsòl i repartides aleatòriament per tota la zona excavada (àmbits 9, 14, 21, 22, 23 ...). Sembla que només continua dempeus el sector sud-oest (àmbits 22 i 24), contra el qual es recolzarà posteriorment un nou cos d'edificacions.

Una gran fase constructiva es documenta pels volts del segle IV avançat. Ben documentada, aquesta reforma es concreta en diverses cambres articulades dins de dos grans sectors, un al nord i l'altre al sud, i les diverses troballes, especialment els *dolia* de l'àmbit 6 i els dos dipòsits de l'àmbit 18, proven que ens trobem a la part *rustica* de la vil·la.

Al sector sud es construeix adossat a la paret mestra que delimitava per llevant els àmbits 22 i 24 un cos constituït per tres cambres quadrangulars (àmbits 18, 19-20 i 23) i un llarg passadís de comunicació a l'est (àmbit 21) que té la particularitat de tenir el nivell de circulació inclinat segons el pendent natural del terreny.

La disposició de les construccions del sector nord es realitza entorn d'un gran pati central pavimentat amb un sòl de calç (àmbit 3), que queda perfectament delimitat als costats est i oest per sengles construccions que mostren una disposició simètrica: a la part exterior, un llarg passadís paral·lel al pati, al qual s'hi accedeix per una porta oberta, aproximadament, a la meitat del seu recorregut i, a l'altra banda del corredor, una cambra (com a mínim) pavimentada amb *opus signinum*. Pel que fa a les cambres del sector oest, coneixem bé el corredors (àmbit 2) fins a l'alçada de la porta i d'una manera molt parcial l'habitació del *signinum* (àmbit 5), força malmesa i que es perd per sota del carrer. Les cambres de la banda est estan més ben conservades i s'han pogut excavar en la seva pràctica totalitat. El passadís (àmbit 4) comunica amb el pati mitjançant dues portes i, a l'altra banda s'ha documentat també, una habitació pavimentada amb *opus signinum* (àmbit 7) al sud, i un magatzem de 8 *dolia* (àmbit 6) al nord. A tramuntana del pati, un àmbit allargassat (àmbit 1) ha estat localitzat en un estat de conservació pèssim,

donat que el terreny natural on s'assentava es trobava a una cota sensiblement més elevada.

A la seva part sud el pati es fa més ample, ja que les construccions esmentades s'acaben. Tot i que no s'ha pogut documentar, els braços sud-est i sudoest d'aquesta àrea oberta permetrien la comunicació directa amb altres sectors de la vil·la, avui per avui desconeguts, si descomptem els àmbits de la banda centre-oest (12, 16 i 17), que hem pogut excavar només d'una manera molt parcial. Al pati s'hi ha descobert *in situ* un *dolium* sencer que ha aparegut buit degut al fet que es trobava amb una *tegula* que n'ha impedit la filtració de terres i que es va abandonar a la segona meitat del segle, a banda de diversos nivells d'ús.

Aquesta àrea oberta fou subdividida en un moment que hem de situar al segle VI amb la construcció d'un mur de pedres lligades amb fang, que travessava tot la sala en direcció est-oest, entre els àmbits 3 al nord i 13 i 14 al sud. La funció d'aquesta estructura és la de separar un sector que queda deshabitat (al sud) d'un que continua funcionant durant un temps (al nord). Totes les construccions del sud seran ara desmuntades pràcticament fins a nivells de fonaments i el terreny aplanat de bell nou, tot i que no s'hi construeix ja res més.

El sector nord continuarà funcionant un temps, tot i que no massa dilatat. El seu abandó ha estat fàcil de situar també en el segle VI gràcies a la quantitat de material arqueològic recuperat en els grans nivells d'enderroc localitzats i en la sedimentació posterior.

A la banda de llevant del terç central del jaciment s'ha excavat part del gran pati (àmbit 15), en un intent de delimitar la possible existència d'estructures en aquesta zona. Els resultats han estat en aquest aspecte negatius, tot i que a l'extrem nord oriental de la zona excavada han aparegut les restes d'un paviment d'*opus signinum*.

El més destacable d'aquesta campanya ha estat, per una banda el comprovar com al gran edifici del s. IV dC., documentat en la primera fase dels treballs, s'adossa, en un moment determinat, un nou cos constituït per cinc àmbits que continuen perllongant l'edifici ver el sud i que segueixen, en gran mesura, l'orientació dels murs anteriors. Tanmateix, s'usa una tècnica constructiva completament diferent, amb murs de pedres lligades amb fang i no amb morter com succeïa amb l'edifici anterior. Aquests àmbits (25, 26, 27 i 28) continuen la disposició en doble fila de les cambres de l'edifici preexistent. Finalment el que hem denominat com a àmbit 29 sembla correspondre més aviat a la part inferior (ja que dels seus límits sols s'en conserva la impronta del morter del seu fonament sobre el sol) d'un dipòsit o tancat, actualment totalment arrasat.

El cos d'edifici al que hem estat fent referència fins ara és posterior a l'edifici del s.IV i la seva cronologia es situa molt probablement a finals d'aquesta centúria o ja entrat el s.V.

Aquest sector ha proporcionat a més, importants restes pertanyents, molt probablement a la primera fase d'ocupació de la vil.la. Per una banda dins els àmbits 26 i 28 s'han recuperat les restes de sis *dolia*, dues d'elles intactes, insertades al subsòl. Les altres quatre varen aparèixer escapçades, en diversos estats de conservació, i obliterades parcialment per murs de les fases més modernes de l'assentament. Un element important a tenir en compte, però, és el fet que els farcits d'aquests *dolia* han proporcionat materials que no semblen anar més enllà del període severià (finals del s.II dC i inicis del s.III). És a dir, el seu abandonament i el moment en que varen ser obliterats sembla ser força anterior al del reaprofitament del sector. Així com es varen reaprofitar tot un seguit de fosses al llarg dels s.II i III com a abocadors, sembla que també aquests *dolia* varen tenir una fi semblant.

De la cambra on es trobaven aquestes grans gerres d'emmagatzematge només se n'han trobat restes dels límits occidental i meridional. Especialment interessant resulta el mur de migdia, que va ser totalment arrasat en un

moment indeterminat. En època baiximperial el límit sud de l'àmbit 26 s'hi va construir pràcticament al damunt amb una orientació similar.

A llevant d'aquests àmbits s'obre una gran zona de pati. De fet, aquest sembla un gran espai obert i aterrat. Al nord, el gran pati ja parcialment excavat a la primera campanya (àmbit 15), trobem un gran estrat d'anivellació datat a mitjans o finals del s.I dC, datació coincident amb el final de la primera fase d'aquest sector de la vil.la.

Aquest gran pati és travessat d'est a oest per un llarg mur, que segurament marcava un aterrat del nivell ja que les cambres de la primera fase de la vil.la apareixen en aquest sector de migdia a una cota força més baixa. I no només l'àmbit amb els *dolia* sinó també dos àmbits més (31 i 32), apareguts al perfil sud de la cala que s'estendrien cap a migdia, fora dels límits del sector excavat en aquesta campanya. Aquest desnivell va ser farcit amb un potent estrat, emprant parcialment el sector com a abocador, amb grans bossades de teules, i datat a mitjans o finals del s.III dC, probablement com a preparació prèvia a la construcció de les edificacions del s.IV dC, i que sembla formar part d'un replantejament total de la funcionalitat i estructura de tota aquesta part de la vil.la.

4. Motivacions i objectius de la consolidació

Fins l'any 1998, el solar del qual estem parlant era un espai obert i integrat a la trama urbana de la ciutat (voltat de carrers, hotels, blocs d'apartaments, etc.). No tenia una funció definida i, per tant, restava com un espai marginal dins el conjunt d'edificis i carrers del seu voltant. Així, i malgrat estar ocupat en bona part per una pineda, la qual cosa podia fer pensar en la seva utilització com a jardí, durant els mesos d'estiu els conductors hi deixaven aparcats els seus vehicles, convertint d'aquesta manera aquest suposat espai verd en un aparcament.

Un cop vàrem concloure que les estructures que s'anaven descobrint durant el procés d'excavació tenien la suficient entitat com per poder-les deixar a la vista i, en conseqüència fer-les visitables, la nostra preocupació es va centrar en com resoldre el problema, per un costat, de fer-les visitables i, per l'altra, de conservar-les i protegir-les. La solució d'aquest dilema no era fàcil perquè posar l'èmfasi en un dels dos aspectes podia significar la negació de l'altre. Si per damunt de tot i de qualsevol altra consideració només teníem en compte la conservació i protecció de les estructures i elements descoberts hauríem d'haver aïllat completament el jaciment, amb el conseqüent perill que el jaciment donés l'esquena al seu entorn i, per tant, acabés essent un espai marginat i marginal. Amb la convicció de que la marginalitat és el pitjor enemic per a la conservació física d'un jaciment (la marginalitat d'un jaciment dona peu a les bretolades, a la manca de manteniment, a la deixadesa, etc...). Calia, doncs, partir des d'una altra òptica.

Tanmateix, si només teníem en compte la integració de l'espai arqueològic amb el seu entorn i la possibilitat d'ésser visitat sense cap mena de restricció també corriem el risc d'una ràpida degradació del jaciment. Cal recordar que la zona on es troba la vil·la romana de Pla de Palol és molt concorreguda a l'estiu ja que el seu pas és obligat per accedir a la propera platja de ca n'Artigues i a d'altres caletes properes.

5. Descripció dels treballs

En concordància amb tot el que hem dit anteriorment calia protegir físicament el jaciment sense impedir la seva visita. Per tant, la primera tasca va ser la delimitació de l'àrea que podia ser visitada però no "trepitjada".

A tal efecte, vàrem protegir el jaciment mitjançant una tanca col·locada a tota la vora del solar. La tanca està feta a base d'una seqüència de senzills marcs de ferro clavats, amb forma d'"U" invertida, a la vorera que rodeja el jaciment arqueològic. Són unes tanques que podríem considerar com a transparents ja que no impedeixen ni dificulten la visió del jaciment des de l'exterior però alhora marquen d'una manera ben clara el límit des d'on es pot observar la zona arqueològica i, en conseqüència, encara que franquejables fàcilment suposen un primer nivell de protecció.

Tanmateix, la veritable protecció dels murs, paviments i altres elements recuperats a l'excavació havia de partir de l'actuació física sobre ells mateixos. En aquest punt, calia decidir-se sobre quin tipus d'actuació (consolidació, restitució, etc.) calia fer en el jaciment. L'estat de conservació de les estructures i el mateix terreny ens indicaren com s'havia d'aplicar aquesta protecció. Les restes, especialment a la part meridional, havien aparegut força arrasades. En alguns casos només, i encara, es conservava una sola filada. Per tant, ens semblava molt aventurat entrar en el camp de la restitució ja que, possiblement, s'hauria d'haver "inventat" força. En segon lloc, el terreny té una lleugera, però constant, pendent de nord a sud que dóna una visió excel·lent de quasi tot el jaciment des de la part més enlairada, és a dir, des del sector situat al mateix costat de la carretera que mena de Platja d'Aro a Lloret. Per tant, era innecessari fer créixer exageradament els murs. Finalment, tot i haver detectat diverses fases arquitectòniques, la darrera fase se'ns presentava d'una manera força nítida i comprensible.

Per tot plegat, vàrem considerar que l'actuació sobre les estructures i elements del jaciment havia de ser molt simple. En alguns casos mínima. Havíem de fer una simple consolidació que variava i s'adaptava, això sí, en funció del grau d'arrasament i de la situació de l'estructura a consolidar dins el context del

jaciment. D'aquesta manera preteníem conservar i protegir el jaciment amb una actuació mínima que possibilités fer-lo entenedor i visitable.

Els treballs de consolidació varen agafar com a model de referència, pels materials emprats i pels procediments, els que s'han efectuat en els darrers anys al conjunt monumental d'Empúries (per exemple, a la Casa del Peristil o a la Casa romana núm. 2) i a la vil.la romana de Vilauba. Cal aclarir, que els treballs realitzats a la casa romana núm. 2 van més enllà d'una simple consolidació ja que s'han aixecat, fins i tot, tapials per sobre de les banquetes. Tanmateix, els procediments emprats, tant en aquest cas com en els altres que acabem d'esmentar, ens van ser molt útils.

Així doncs, tenint aquests casos com a referents i tenint en compte les característiques dels materials usats originàriament en la construcció de la vil.la romana es va procedir a efectuar, abans de la seva aplicació extensiva, una sèrie de proves per tal d'assegurar la dosificació dels materials, els colors, les resistències, etc.

La pedra que es va emprar va ser la que es va extreure dels propis enderrocs del jaciment, bàsicament calcàries i granítiques. Tanmateix esgotada aquesta es va haver de recórrer a pedra portada de fora. Aquesta pedra va ser extreta d'alguna feixa pròxima i també d'una casa de titularitat municipal que havia estat restaurada feia poc temps. Per tant, tota la pedra que es va utilitzar en la consolidació era local. Els àrids emprats foren sorres de gra gruixut, amb una textura molt semblant a les utilitzades en la construcció original i també terres argiloses extretes de la pròpia excavació que acabaven de donar la textura i tonalitat buscada. Pel que fa als aglutinants es va utilitzar la calç. Finalment, també es varen emprar colorants (siena, ombra, ocre i magre) a fi i efecte de buscar la coloració adequada en els murs de terra i en els paviments d'opus signinum.

La tècnica d'aplicació d'aquests materials va variar segons les necessitats de cada mur o paviment (grau d'arrasament, pendent, situació dins del jaciment.....). Aquells murs que per motius de l'excavació havien quedat sense fonamentació es va optar per construir una solera de rajol arrebossada de color

terrós per tal d'impedir l'esllavissament de les terres que els aguantaven i en darrera instància del mur.

La consolidació dels murs de terra de la meitat superior de la vil·la va ser mínima. Va consistir en treure la terra de l'interior dels murs i injectar en el seu lloc morter colorejat de color marró. Al seu torn, els murs de morter d'aquest sector també varen ser puntualment retocats. Col·locació de pedres que havien caigut i deixat un buit que amenaçava la bona conservació general de l'estructura.

Al marge de la puntual consolidació en els nivells d'arrasament, més problemàtica era la conservació de les estructures dels dos terços inferiors del jaciment. En aquests sectors, els murs havien conservat molt poca alçada i el pendent del terreny feia que l'aigua de les pluges s'estanqués en aquests llocs. Aquesta era una clara amenaça ja que la pràctica totalitat dels murs dels terç inferior eren de pedra lligada amb terra. Aquí la solució practicada va ser la restitució d'algunes filades de pedra (depenent del mur) que servien per protegir l'estructura original, al mateix temps que ens permetia guanyar volum i fer, per tant, més entenedora aquella estructura.

A la part superior del jaciment s'havia recuperat un paviment d'*opus signinum* amb molt estat de conservació llevat d'alguns punts concrets en els quals havia pràcticament desaparegut. En aquests buits es va injectar morter barrejat amb tegula trocejada del propi jaciment. Per acabar de donar la tonalitat adequada s'hi va barrejar un tint de color vermellós. Per la seva banda, els revestiments d'argamassa dels murs del terç superior del jaciment estaven amenaçats ja que començaven a quedar separats dels murs. Per salvar-los es varen col·locar cordons perimetrals de morter.

Una actuació important, es va haver de dur a terme per salvar la cisterna que hi ha al terç inferior del solar. Un cop excavada i buidat el seu interior, la seva paret nord rebia la pressió de les terres del sector central del jaciment. En aquest cas, va ser necessari injectar en el subsòl una paret de formigó que suportés aquesta pressió i descarragués la cisterna.

Considerant que qualsevol actuació sobre les estructures arqueològiques, per mínima que sigui, suposa una alteració física i visual de la mateixa, calia indicar quines eren les estructures originals de la vil·la. Per aquest motiu, es va col·locar un cordó de ciment que resseguia la part originària, diferenciant-la així de la nova.

Finalment, quedava per resoldre el problema de la consolidació dels perfils perimetrals de l'excavació. En aquest cas, es va optar per construir un gran mur de formigó que aguantés la terra dels marges. Per tal d'evitar l'impacte visual d'aquest mur s'hi va aplicar un esquerdat de color marronós que per textura i color sembla un perfil de terra i per la part superior es va pavimentar amb les mateixes rajoles que les voreres, amb la qual s'integren.

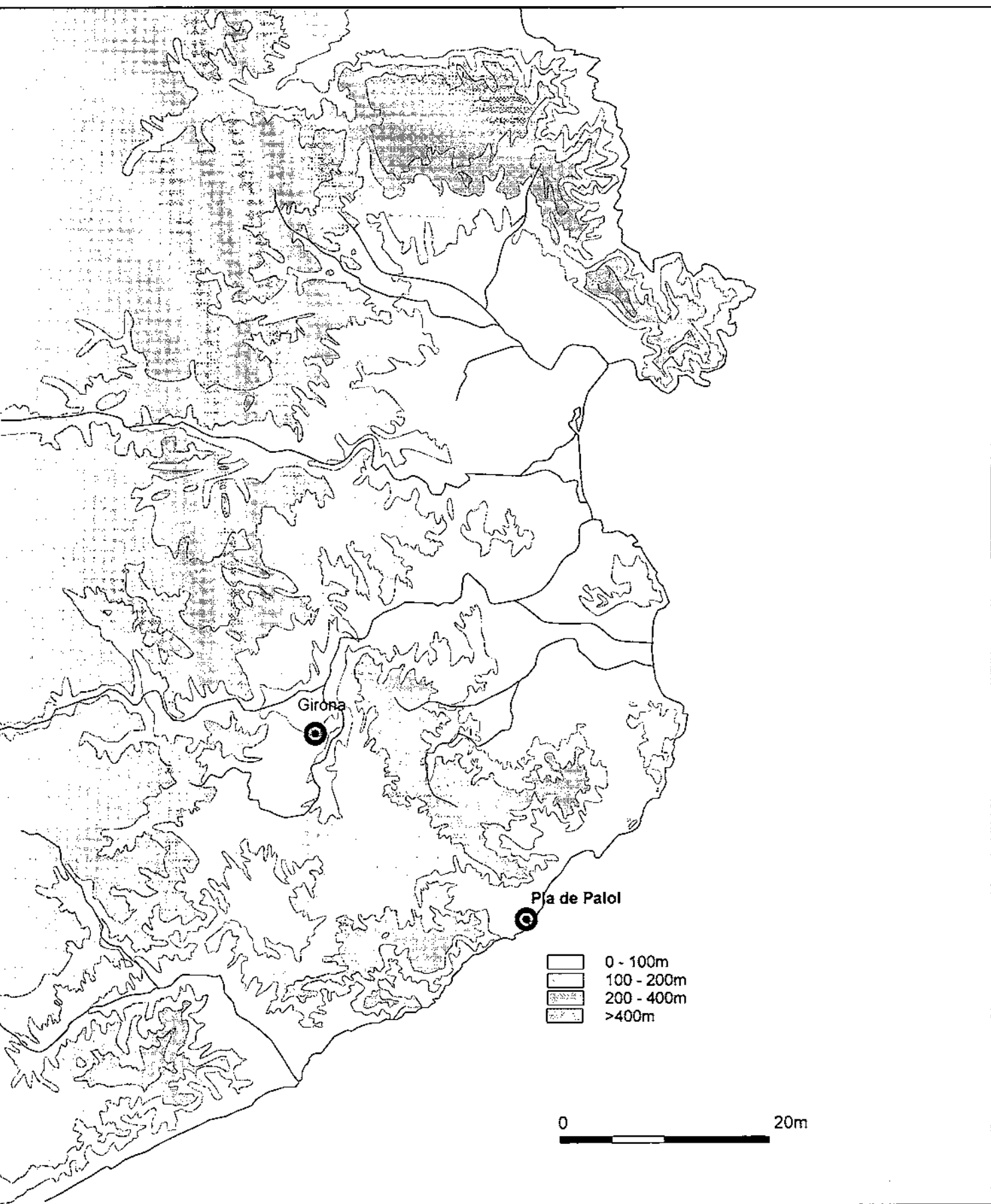
Un greu problema era l'acumulació d'aigües en algunes part del jaciment degut a la seva pròpia pendent. Així doncs, per donar solució a la conducció d'aigües interiors s'efectuà una anivellació manual buscant sortides superficials per gravetat cap els punts mes baixos evitant canals d'acumulació. En la part mes baixa se situà un gran embornal registrable connectat a xarxa d'aigües pluvials.

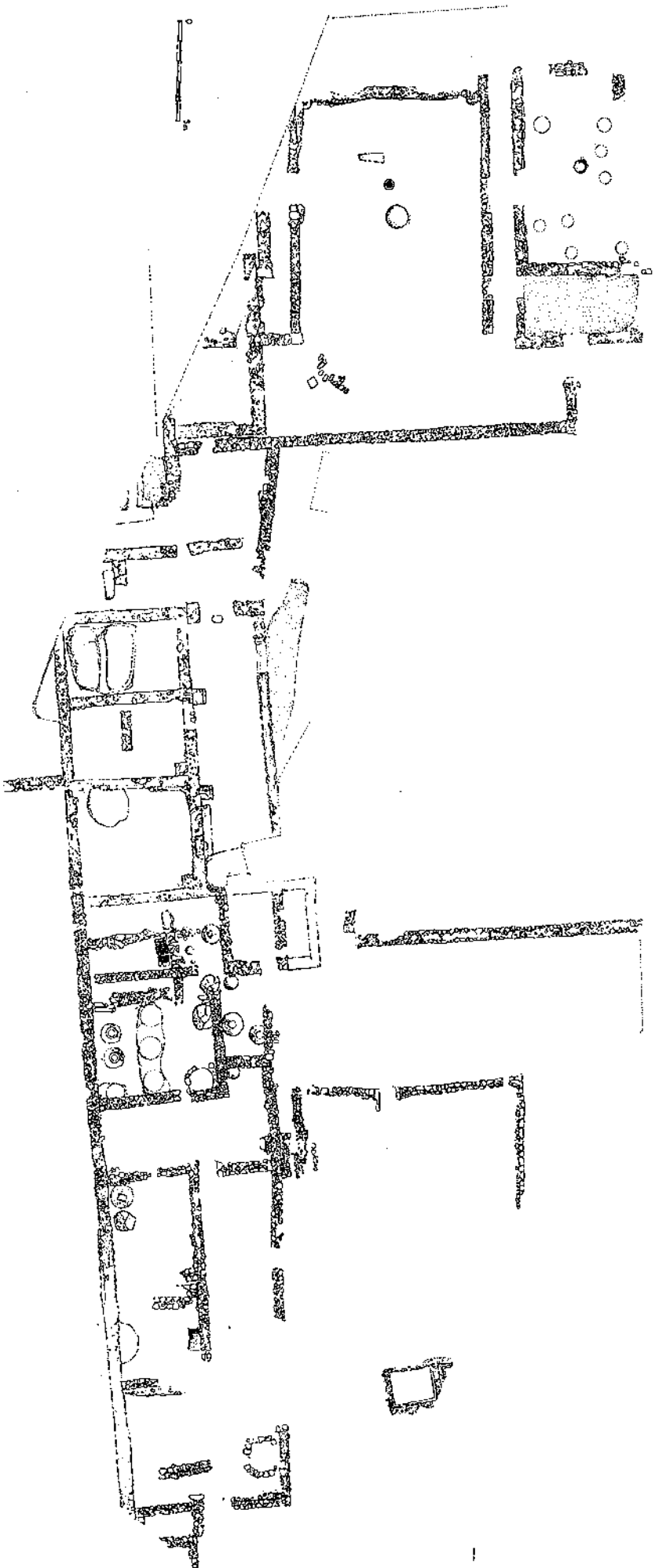
També calia protegir les superfícies actuals excavades de la colonització de males herbes. Aquesta protecció es realitzà amb la col·locació de un geotèxtil teixit no teixit de 300 grs, com a capa aïllant del sol actual i base per a la col·locació d'una capa de graves.

6. Bibliografia

Barreda 1996 P. BARREDA, *Platja d'Aro*, Quaderns de la Revista de Girona, 64, Girona, 1996

Barbaza 1988, Y. BARBAZA, *El paisatge humà de la Costa Brava*, Barcelona, 1988.

9. FOTOGRAFIA

